



FiU
1987/88:1 y

Finansutskottets yttrande

1987/88:1 y

om offentliga utskottsutfrågningar (prop.
1987/88:22)

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 20 oktober 1987 berett finansutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:22 om vissa grundlagsfrågor m.m. i vad avser förslaget om möjlighet att hålla offentliga utskottsutfrågningar jämte eventuella motioner.

I propositionen föreslås att möjlighet öppnas för utskotten att hålla offentliga sammanträden för inhämtande av upplysningar. Sammanträden för överläggningar och beslutsfattande skall fortfarande hållas inom stängda dörrar. Det skall också vara möjligt att få göra ljud- eller bildupptagningar efter överenskommelse med utskottet. Beslut om offentlighet på detta sätt skall fattas med s.k. enkel majoritet.

Propositionens förslag avseende offentliga utskottsutfrågningar berörs endast i tre av de åtta motioner som väckts med anledning av propositionen. I motion K17 av tredje vice talman Bertil Fiskesjö m.fl. (c) kommenteras förslaget utan erinringar. I motion K13 av Lars Werner m.fl. (vpk) uttrycks vissa farhågor för att offentliga utskottssammanträden kan förskjuta intresset från behandlingen av sakfrågorna till det mera publicitetsväckande. Motionärerna anser att efter en viss tid bör erfarenheterna utvärderas. I motion K11 av Alf Svensson (c) yrkas avslag på alla förslag till ändringar av riksdagsordningen. Någon motivering till avslagsyrkandet i den del det avser offentliga utskottsutfrågningar finns inte i motionen.

Förslaget om offentliga utskottssammanträden för inhämtande av upplysningar har beretts och föreslagits av en enig kommitté, den s.k. folkstyrelsekommittén. Frågan har aktualiserats vid flera tillfällen de senaste 20 åren och varit föremål för många utredningar.

Utskottet instämmer i vad föredragande statsrådet anför i propositionen, att det är värdefullt att enighet nu har nåtts om lösningen på en gammal författningspolitisk stridsfråga och tillstyrker mot denna bakgrund förslaget att utskottssammanträden kan hållas offentliga i den del de avser inhämtande av upplysningar. Utskottet vill i detta sammanhang något beröra på vilket sätt förslaget kan komma att påverka beredningen av frågor inom utskottets verksamhetsområde.

I propositionen sägs att allmän enighet torde råda om att utskottens överläggningar och beslutsfattande fortfarande bör ske inom stängda dörrar. Inte heller alla utfrågningar kan gärna vara offentliga. Den förtroliga karaktären hos viss information kan vara ett viktigt skäl till att den inhämtas vid slutna utfrågningar. Denna form bör alltjämt, framhålls det i propositionen

nen, användas då uppgifter av förtroligt slag lämnas. Uppgifter kan vara förtroliga på grund av sitt ämne men också därför att de ingår som ett led i en politisk förhandlingsprocess.

Det framhålls i propositionen att ämnesinnehållets betydelse för att avgöra frågan om en utfrågning skall vara offentlig lämpar sig inte för lagreglering. Utskottet delar denna uppfattning. Det övervägande antalet ärenden i utskottet bereds inom utskottet utan att upplysningar behöver inhämtas och redovisas direkt av utomstående. Behoven av kompletterande uppgifter från myndigheter och organisationer kan vanligtvis tillgodoses via utskottstjänstemän som inhämtar uppgifter och redovisar dessa för utskottet.

I vissa ärenden däremot, oftast de som avser riktlinjerna för den ekonomiska politiken, inhämtar utskottet regelmässigt uppgifter från utomstående – konjunkturinstitutet, finansdepartementet, riksbanken och riksgäldskontoret. Uppgifterna kan avse kompletterande upplysningar om konjunkturutvecklingen, bedömningar av utvecklingen och behov av ekonomisk-politiska åtgärder. Vid beredningen av dessa ärenden kan, åtminstone i vissa situationer, en återhållsamhet vad gäller offentlighet vara befogad för att inte åstadkomma oro på förväntningskänsliga marknader såsom t.ex. kredit- och valutamarknaden.

Det kan också i andra ärenden vara så att utskottet vill fördjupa sin beredning. Då inhämtar man upplysningar från experter, sakkunniga och andra direkt berörda av ärendet. Detta kan ske genom remiss av ärendet eller genom utfrågning direkt inför utskottet. Remissvaren blir offentliga när de inkommer till utskottet. Resultatet av utfrågningar framgår, i den mån det påverkat ställningstagandet, av utskottsbetänkandet och av anförandena i kammaren. Som utskottet ser det kan det vara en fördel att även uppgifter lämnade vid utfrågningar blir offentliga på samma sätt som de som lämnats skriftligt. I praktiken sker detta redan i stor utsträckning i dag för uppgifter som lämnats i samband med uppvaktningar eller utfrågningar som kommit till stånd på den utfrågades begäran. Ofta överlämnas vid sådana tillfällen skrivelser, underlag i form av rapporter och utredningsmaterial. Detta material görs offentligt i samband med utfrågningen.

Utgångspunkten för utfrågningar bör såsom hittills vara att de skall tillföra behandlingen i utskottet något av värde. Vid planeringen av utfrågningar måste därvid tidsaspekten beaktas. I riksmötets slutskede brukar tillgänglig sammanträdestid för utskottet vara mycket begränsad på grund av att kammarens sammanträden pågår under dag- och kvällstid, vilket också kan påverka möjligheterna att arrangera offentliga utfrågningar.

Utskottet vill i detta sammanhang också nämna att utskottet enligt RF 9:11 överlägger i förhandlingsfrågor rörande anställningsvillkor, som skall gälla för statens arbetstagare, med statsråd som regeringen bestämmer. Dessa överläggningar som äger rum mellan utskottet och löneministern samt eventuella ytterligare företrädare för den statliga arbetsgivarparten inför, under och efter de centrala löneförhandlingarna på arbetsmarknaden är inte att betrakta som utfrågningar och bör således inte göras offentliga.

Utskottet anser sammanfattningsvis i likhet med vad som framförs i propositionen att frågan om i vilka fall sammanträden bör göras offentliga inte bör regleras i lag utan bör bedömas av berört utskott från fall till fall. Det

är också rimligt att efter en viss tid en utvärdering görs av vad offentlighet vid sammanträden har inneburit. FiU 1987/88:1 y

Stockholm den 26 november 1987

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Christer Nilsson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Filip Fridolfsson (m), Gunnar Björk (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Arne Kjörnsberg (s), Marianne Carlström (s), Rolf Kenneryd (c), Leif Marklund (s) och Lennart Alsén (fp).

